

NOTAT

Til: Politiske råd og utval i Alver kommune

Frå: Rådmann

Dato: 05.11.21 (basert på innleiving til sak 126/21 i Kommunestyret 28.10.21)

VEDTAK OM SØTTE TIL KS' HØRINGSSVAR TIL OPPFØLGING AV FORSLAG FRÅ TVANGSLOVUTVALET

Tvangsavgrensingslova skal samle fire noverande føresegnar om tvang i ein lov. Dei noverande føresegnene gjeld ulike pasientgrupper. Forslaget er basert på eit ønske om like regler for alle. Målet er å redusere bruk av tvang.

Intensjon: Tvang skal alltid vere aller siste utveg, og frivillige alternativ skal først vere forsøkt.

Tove Gundersen, generalsekretær Rådet for psykisk helse: «Forslaga deira er gode, og mange har potensial til å radikalt forbetre livet til pasientar, brukarar, tilsette og pårørande. Tvangsavgrensingslova kan rett og slett resultere i mindre diskriminering og meir sjølvbestemming for menneske som no får sikra føreseielege val og meir verde i livet sitt. Vi snakkar om ein grunnleggande forsterkning av folks menneskerettar.»

Utfordringa ved lovforslaget pr i dag er først og fremst prosessrelatert. Når det blir tatt opp faglege problemstillingar, er det knytt til manglande fagleg forankring og konsekvensutredningar til NOU og nytt lovforslag og manglande evaluering av eksisterande lov frå 2017. Det er viktig med ein politisk uttale frå Alver kommune når prosessen fram mot ein lov som kan for store konsekvensar for dei involverte ikkje er god nok.

Om ein ny lov berre er basert på gode intensjonar vil det fort dukke opp utilsikta konsekvensar som kan bli krevjande å handtere. For brukare, pårørande, omgjevnadene elles og hjelpeapparatet inkludert kommunane.

Utfordringa startar allereie med problemformuleringa. «Reduksjon av tvang» vs «Riktig bruk av tvang.» Dette er ein juridisk reform med gode intensjonar som vi deler, men utan at faglege, organisasjonsmessige og økonomiske konsekvensar er godt nok utgreia.

Stikkord frå administrativ høyring frå Alver kommune til NOU 2019:4 til lovforslaget:

- NOU 2019:4 ikkje godt nok grunnlag for å innføre ny lov.
- Ny lov må bygge på anerkjent kunnskap på fagområdet og praktisk erfaring med dagens lovverk.
- Risiko for feil lovbruk. Kva lov skal brytast? Ikkje sett grundig nok på samanhengar med annet lovverk.
- Loven gir grunnlag oppgaveoverføring til kommunane utan at konsekvensane av dette er utgreia.
- NOU'en er preget av en oppfatning av at mindre bruk av tvang vil gi mindre ressursbruk. Dette er det ikkje grunnlag for å hevde. Det vil tvert imot føre til økt ressursbruk.

- Risiko for at pasientgrupper som er best tent med behandling under tvang, mister dette tilbodet.
- Behov for å sjå på «rett bruk av tvang».
- Det er nødvendig å evaluere endringane som ble gjort i psykisk helsevernloven i 2017 før man går vidare.
- I 2017 ble det innført et samtykkekompetansebasert vilkår for tvungent psykisk helsevern. Dette har hatt store konsekvensar for enkeltpasientar. Ein rekke pasientar har fått forverra funksjonsnivå og blitt «svingdørspasientar». Mange må bli mykje sjukare før dei får rett behandling med hjelp av tvang.
- NOU'en konkluderer med at redusert bruk av tvang uansett er positivt utan å sjå på heilskapen i tilbodet som blir gitt til pasienten og heilskapen i situasjonen pasienten står i.

Oppsummering

KS' utale til lovframlegget er i trå med KS' eige syn frå uttalen til NOU'en og Alver kommunen sitt administrative syn til NOU'en.

Det er viktig for vidare prosess at flest mogleg kommunar syner aktiv politisk støtte til denne utalen slik at ein kan få ein mykje betre prosess rundt eit veldig viktig tema og problemstilling.